6. Vzdělávací oblasti

- **Jazyk a jazyková komunikace** (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika)
- **Informatika** (Informatika)
- **Člověk a jeho svět** (Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda)
- **Člověk a společnost** (Dějepis, Občanská výchova)
- **Člověk a příroda** (Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (Výtvarná výchova, Hudební výchova)
- **Člověk a zdraví** (Tělesná výchova, Výchova ke zdraví)
- **Člověk a svět práce** (Pracovní výchova)

7. Charakteristika předmětů ZŠ - 1. stupeň

Jazyk a jazyková komunikace:

Český jazyk a literatura

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících 1. stupně:

1. ročník	9 hodin týdně
2. ročník	9 hodin týdně
3. ročník	8 hodin týdně
4. ročník	7 hodin týdně
5. ročník	7 hodin týdně

Cíle výuky českého jazyka jsou naplňovány pro 1. a 2. období:

- podporou komunikačních kompetencí
- čtením a literární výchovou
- psaním
- jazykovou výchovou

1. období

V komunikační výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), mluvit a rozhodovat se na základě vnímaných pokynů a přečteného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, učí se rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni.

Komunikační dovednosti žáků jsou vytvářeny ve všech složkách českého jazyka. Jednotlivé vyučovací předměty musí poskytnout dostatek prostoru k vyjádření myšlenek a postřehů žáků k tomu, co se učí a co pozorují. Důraz je kladen na ústní vyjádření žáků. Samostatná písemná forma vyjadřování je uplatňována od 3. ročníku.

Pro rozvoj vyjadřovacích schopností v prvním vzdělávacím období využíváme:

- vyprávění
- rozhovory žáků k určitému tématu
- formulace otázek a odpovědí k danému tématu
- možnosti svobodného výběru způsobu vyjádření myšlenek

Komunikační výchova tedy obsahuje činnosti:

- receptivní, tj. čtení a naslouchání
- produktivní, tj. mluvený a písemný projev žáka

Při výuce čtení je cílem číst přiměřeně náročné, umělecké i naučné texty jasně, zřetelně a s porozuměním, obohacovat slovní zásobu žáků, rozvíjet jejich ústní vyjadřování. Při práci s texty se spojuje výcvik čtení s rozvojem vyjadřování, se vzděláním v různých oborech i s výchovou žáků. Žák se při vyučování čtení učí esteticky prožívat a chápat přiměřené texty, později je výrazně číst, předčítat, přednášet, vyprávět, někdy ilustrovat, něco podle popisu vyrobit, jindy text dramatizovat.

Při čtení, poslechu a recitaci se zjemňuje smyslové vnímání žáků, např. sluch pro zvukovou stránku jazyka, bystří se pozorování, rozvíjí se představivost a fantazie, cvičí se paměť, rozvíjí se pojmové i obrazové myšlení, ústní vyjadřování.

V literární výchově seznamujeme žáky s literární tvorbou vhodnou pro mladší školní věk včetně ilustrací.

Při výuce psaní získávají žáci správné psací dovednosti, základy čitelného, přiměřeně hbitého a úhledného rukopisu. Píší slova a texty vhodného a žákům přiměřeného obsahu.

V jazykové výchově se žáci učí prostě a jasně vyjadřovat spisovným jazykem, s využitím slovní zásoby odpovídající věku žáků a zároveň poznávají elementární základy mluvnické stavby jazyka a osvojují si základní pravopisné jevy. Jazykové

vyučování má velký význam pro rozvoj myšlení, nebot' se při něm žáci učí jazykové a pravopisné jevy pozorovat, srovnávat, třídit i zobecňovat.
V hodinách českého jazyka tohoto období nejsou ostré hranice mezi učivem mluvnice, slohového výcviku, literární výchovy a psaní. Je potřeba si uvědomit vzájemnou prostupnost a propojenost těchto složek českého jazyka.

2. období

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu.
V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, formulovat vlastní názory o přečteném díle. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské dovednosti i schopnosti interpretace literárního textu.
Při výuce psaní získávají žáci správné psací dovednosti, rozvíjí čitelný, hbitý a úhledný rukopis ve všech předmětech.
V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem srozumitelného vyjadřování. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem k získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.
V českém jazyku jsou realizována tato průřezová témata: **MKV, MDV, VDO, EV, EGS a OSV.**

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žák – je motivován k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu
Kompetence k řešení problémů
Žák – navrhuje různá řešení problémů, dokončuje úkoly a zdůvodňuje své závěry
– vzájemně se radí a pomáhá si s ostatními žáky
Kompetence komunikativní
Žák – dokáže prezentovat své myšlenky a názory
Kompetence sociální a personální
Žák – respektuje pokyny pedagogů
Kompetence občanské
Žák – zvládne komunikaci i ve vyhraněných situacích
Kompetence pracovní
Žák – organizuje a plánuje učení
– dodržuje dohodnuté postupy a termíny

Anglický jazyk

Obsahové a organizační vymezení předmětu

1. - 2. ročník 1 hodina týdně
3. - 5. ročník 3 hodiny týdně

Vzdělávací obsah předmětu anglický jazyk vychází ze vzdělávacího oboru RVP ZV – cizí jazyk. Cílem je nejen osvojení řečových a poslechových dovedností, schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty, využití jazyka v běžných životních situacích a budoucím povolání, ale i získání zájmu o studium cizích jazyků. Současně se žáci též seznamují se základními zeměpisnými, hospodářskými, společensko-politickými, kulturními a historickými reáliemi zemí příslušné jazykové oblasti, což přispívá k formování vzájemného porozumění mezi zeměmi a toleranci k odlišným kulturním hodnotám jiných národů.
Výuka je realizována ve formě klasické vyučovací hodiny s využitím výkladu, četby, poslechu, dialogizace, scének a písní, samostatné práce a skupinového vyučování, projektů, her a soutěží. Žáci rovněž mohou využívat počítačovou učebnu, kde mají přístup k internetu. Příležitostně jsou organizovány výjezdy do zahraničí, olympiády a soutěže.
V předmětu budou realizována tato průřezová témata: **MKV, EV, EGS a OSV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žák – vyhledává a vyhodnocuje informace, vybírá různé metody a strategie a efektivně je využívá v učebním procesu
– chápe jevy v kontextu, propojuje znalosti a vytváří si komplexnější pohled na svět
– hodnotí vlastní pokroky
Kompetence k řešení problémů
Žák – je schopen pochopit problém a nalézt vhodné řešení
– umí vyhledat dílčí údaje a použít je pro výsledné řešení
Kompetence komunikativní
Žák – komunikuje na odpovídající úrovni a využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů
– naslouchá výrokům druhých a adekvátně na ně reaguje
Kompetence sociální a personální
Žák – účinně spolupracuje v rámci skupiny, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k diskusi
– je schopen sebekontroly
Kompetence občanské
Žák – respektuje názory ostatních a je schopen adekvátně obhajovat svá stanoviska
– umí se zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Kompetence pracovní

Žák – je schopen efektivně organizovat svou práci
– využívá získané zkušenosti pro svůj vlastní rozvoj

Německý jazyk

Obsahové a organizační vymezení předmětu

3. - 5. ročník 3 hodiny týdně

Předmět německý jazyk

- přispívá k chápání a objevování skutečnosti
- poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v rámci Evropy a světa
- snižuje jazykové bariéry
- umožňuje poznávat život lidí a kulturní tradice, prohlubuje mezinárodní porozumění

Formy realizace:

- využívat skupinové vyučování, dialogy, výklad, četbu, poslech
- reprodukovat text – písemně i ústně
- samostatně vyhledávat informace, pracovat se slovníkem a s autentický materiály
- zařazovat hry, soutěže, recitaci, dramatizaci, zpěv, výukové programy na PC
- krátkodobě projekty
- spolupracovat se školou v SRN
- podle možností se zúčastnit olympiády NJ

V předmětu německý jazyk jsou realizována tato průřezová témata: **MKV, MDV, VDO, EV, EGS a OSV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák – vyhledává a vyhodnocuje informace, vybírá různé metody a strategie a efektivně je využívá v učebním procesu
– chápe jevy v kontextu, propojuje znalosti a vytváří si komplexnější pohled na svět
– hodnotí vlastní pokroky

Kompetence k řešení problémů

Žák – je schopen pochopit problém a nalézt vhodné řešení
– umí vyhledat dílčí údaje a použít je pro výsledné řešení

Kompetence komunikativní

Žák – komunikuje na odpovídající úrovni a využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů
– naslouchá výrokům druhých a adekvátně na ně reaguje

Kompetence sociální a personální

Žák – účinně spolupracuje v rámci skupiny, se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, přispívá k diskusi
– je schopen sebekontroly

Kompetence občanské

Žák – respektuje názory ostatních a je schopen adekvátně obhajovat svá stanoviska
– umí se zodpovědně rozhodnout podle dané situace

Kompetence pracovní

Žák – je schopen efektivně organizovat svou práci
– využívá získané zkušenosti pro svůj vlastní rozvoj

Německý jazyk – nepovinný předmět

Obsahové, časové a organizační vymezení

3. – 5. ročník 1 hodina týdně

Předmět je určen žákům 1. stupně, kteří se chtějí seznámit se základy dalšího cizího jazyka. Výuka probíhá hravou formou a klade důraz na rozvoj poslechových dovedností, osvojení základní slovní zásoby a jednoduchých frází.

Cíle a obsah:

- základní slovní zásoba (barvy, čísla, zvířata, rodina, škola, atd.),
- jednoduché fráze každodenní komunikace,
- písničky, hry, dramatizace a krátké rozhovory,
- motivace k učení cizích jazyků, rozvoj sebedůvěry v komunikaci.

Žáci jsou hodnoceni podle aktivity, snahy a dílčích znalostí. Hodnocení se uvádí na vysvědčení v části „Nepovinné předměty".

Matematika a její aplikace:

Matematika

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. ročník 4 hodiny týdně
2. - 5. ročník 5 hodin týdně

1. období

Matematické vzdělání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat. Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Čísla a početní operace – žáci si postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení a dělení), osvojení aritmetických operací probíhá ve třech složkách:

- dovednost provádět operaci,
- algoritmické porozumění (proč je práce prováděna předloženým postupem, důraz na činnostní provedení a pozorování žáků, rozhovor o pozorovaném),
- významové porozumění (umět operaci propojit na reálné situace – nejlépe za pomoci individuálních činností, matematizace reálných situací).

Závislosti, vztahy a práce s daty – získávání číselných údajů, seznámení se s pojmem proměnná, rozpoznávání a uvědomění si určitých typů změn a závislostí, jejich analyzování z tabulek, diagramů a grafů.

Geometrie v rovině a v prostoru – žáci se učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary, geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je, učí se měřit délku, poznávají základní jednotku délky, učí se základy grafického projevu v geometrii.

Slovní úlohy – jejich řešení je do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, při nich je třeba uplatňovat uvažování žáků, které později přechází v logické myšlení, učí se řešit jednodušší úlohy z reálného světa, analyzovat reálné situace, pochopit problém, utřídit údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modelovat, následně řešit a formulovat odpověď.

Do první třídy přicházejí děti s nestálou a rozptýlenou pozorností, mnozí neumějí naslouchat. Hodiny matematiky dávají prostor k tomu, aby se žáci učili pozorně naslouchat slovům učitele. Pojmy čísel první desítky a početní výkony s nimi prováděné se vyvozují zásadně pomocí žákovských pomůcek, hlavně konkrétních věcí a dále pomocí zástupného názoru a obrázků. Vždy ve spojení každého žáka s uvedenými pomůckami. Tyto činnosti napomáhají podchytit pozornost žáků. Pomůcky v rukou žáků a činnosti s nimi umožňují učiteli okamžitou zpětnou vazbu a možnost reagovat na úroveň zvládnutí učiva žáky.

Velmi dobrým prostředkem k rozvoji pozornosti i projevu míry pochopení probíraného matematického učiva jsou hovory žáků k činnostem, při kterých vyjadřují své zkušenosti. Rozvíjí se přitom schopnost žáka vyjadřovat své myšlenky, posiluje se sebedůvěra žáka v jeho schopnosti. Velký význam v matematice má aktivita žáků. Činnostní formy učení dávají dostatek možností k jejímu neustálému podněcování.

Činnostní učení matematice není založeno na výsledcích, které se objeví hned po jedné hodině činností zařazených do výuky náhodně, odděleně. Toto učení naopak vyžaduje aplikaci činností do celého souboru hodin. Uvědomujeme si, že ani jeden návyk se nemůže vytvořit jen v jedné hodině. Je nutné v řadě vyučovacích hodin po sobě následujících nechat daný pojem postupně objevit a přijmout všemi žáky. Poznané učivo krátce v každé hodině procvičovat a nechat ho obohacovat novými žákovskými nápady a zjištěními.

Každá vyučovací hodina, která je zařazena do určitého systému činností, svým dílem přispívá k vytvoření a upevnění vykládaného pojmu, každá vyučovací hodina také individuálně přibližuje žákovi určité nové vědomosti. Proto musí dostat žák dostatečný prostor k pochopení učiva a k dovednosti o něm hovořit.

Při řešení slovních úloh je žák jejich tvůrcem, vynálezcem i řešitelem. Námaha, kterou žáci vynakládají, působí příznivě na jejich rozumový vývoj. Rozvíjena je přitom samostatnost žáka i jeho tvořivost.

V prvním období základního vzdělání necháme žáky, pokud možno matematické poznatky za pomoci přímé účasti učitele objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje.

Na co je třeba upozornit, je časté zařazování počítání zpaměti, a to po celé první období. Při počítání s malými čísly by nikdy nemělo být počítání zpaměti nahrazováno písemným počítáním.

Po celé první období se v matematice kladou základy počítání zpaměti. Žáci se učí způsoby pamětného sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru do 100 i do 1 000. Počítání slovních úloh zpaměti je třeba vždy spojovat s vysvětlením žáka, jak k výsledku dospěl. V průběhu 1. - 3. ročníku je třeba, aby každý žák vyřešil mnoho jednoduchých slovních úloh. To není možné realizovat tehdy, když bychom přitom měli vyžadovat klasické zápisy každé úlohy. Při řešení slovní úlohy zpaměti může žák používat konkrétní názor, nákres, náčrt i jiné svoje zobrazení a z něho formulovat výsledek a vysvětlit, jak k němu dospěl. Žáci tak mohou objevit několik způsobů řešení. Zájem žáků o počítání zpaměti se dobře probouzí vhodnou motivací a poznáním, že je v jeho schopnostech úlohy řešit.

2. období

Matematické vzdělání v tomto období pomáhá žákům vnímat význam matematiky v životě. Žáci se učí vyjadřovat pomocí čísel. Matematika rozvíjí pozornost, vytrvalost, schopnost rozlišovat, objevovat, vytvářet různé situace. Žáci se učí svoji práci kontrolovat, srovnávat, učí se sebedůvěře, vyjadřují výsledky svého pozorování. S vyjadřovacími schopnostmi se rozvíjí jejich schopnost uvažovat. Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

Číslo a proměnná – žáci si postupně osvojují aritmetické operace (porovnávání, zaokrouhlování, sčítání, odčítání, násobení, dělení do 1000). Dá se rozdělit na tři složky:

- dovednost
- algoritmické porozumění
- významové porozumění

Závislosti, vztahy a práce s daty – žáci si na základě pozorování uvědomují změny a závislosti známých jevů, porovnávají velikosti věcí a čísel, pochopení závislosti prostřednictvím práce s grafem, diagramem a tabulkou.
Geometrie v rovině a v prostoru – žáci se učí objevovat, rozlišovat a určovat základní geometrické rovinné a prostorové útvary, geometricky modelují reálné situace, hledají geometrické útvary ve svém okolí a pojmenovávají je, procvičují převádění jednotek délky, hmotnosti, času a objemu, učí se grafickému projevu v geometrii.
Slovní úlohy – při nich je třeba uplatňovat logické myšlení, řeší úlohy z reálného světa, analyzuje reálné situace, chápe problém, třídí údaje, pomocí konkrétního názoru situaci modeluje, následně řeší a formuluje odpověď.
V druhém období základní vzdělání necháme žáky, pokud možno matematické poznatky za pomoci přímé účasti učitele při činnostním učení objevovat a formulovat je svými slovy. Učitel pak matematický pojem upřesní a správně ho formuluje. Je třeba neustále zařazovat počítání zpaměti.
Organizace – žáci z každého ročníku pracují během vyučovací hodiny ve třídě nebo počítačové učebně a využívají k učení různé formy práce. Během hodiny učitel a žáci používají všechny dostupné vyučovací pomůcky.
V matematice jsou realizována tato průřezová témata: **VDO, EV, EGS a OSV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák – přesně a stručně se vyjadřuje užíváním matematického jazyka včetně symboliky
– provádí rozbory a zápisy při řešení úloh a zdokonaluje grafický projev
– rozvíjí abstraktní, exaktní, kombinatorické a logické myšlení k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence k řešení problémů

Žák – rozvíjí důvěru ve vlastní schopnosti a možnosti při řešení úloh
– rozvíjí sebekontrolu, systematičnost, vytrvalost a přesnost
– provádí rozbor problémů, odhaduje výsledky, volí správné postupy
– vyhodnocuje správnost výsledků.

Kompetence komunikativní

Žák – přesně a stručně se vyjadřuje užíváním matematického jazyka včetně symboliky

Kompetence sociální a personální

Žák – srozumitelně a věcně argumentuje prostřednictvím řešení matematických problémů
– pracuje v týmu

Kompetence občanská

Žák – zpracovává informace a přemýšlí nad obsahy sdělení
– hodnotí svoji práci a práci ostatních, je ohleduplný a taktní, začíná vnímat složitosti světa

Kompetence pracovní

Žák – vytváří si zásoby matematických nástrojů pro řešení reálných situací v životě
– využívá matematické poznatky a dovednosti v praktických činnostech

Informatika:

Informatika

Obsahové, časové a organizační vymezení

4. - 5. ročník 1 hodina týdně

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Žáci využívají informatické postupy a pojmy. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání. Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák – je zadávanými úkoly veden k samostatnému objevování možností využití informačních a komunikačních technologií v praktickém životě
– využívá zkušeností s jiným softwarem
– spolupracuje s ostatními žáky, používá nápovědu u jednotlivých programů, literaturu apod.
– využívá svých poznámek při praktických úkolech

- učí se pořizovat si takové poznámky, které mu pak pomohou při praktické práci s technikou

Kompetence k řešení problémů

Žák
- je veden zadáváním úloh a projektů k tvořivému přístupu při jejich řešení
- učí se chápat, že v životě se při práci s informačními a komunikačními technologiemi budou často setkávat s problémy, které nemají jen jedno správné řešení, ale že způsobů řešení je více
- je veden nejen k nalézání řešení, ale také k jeho praktickému provedení a dotažení do konce

Kompetence komunikativní

Žák
- se učí pro komunikaci na dálku využívat vhodné technologie - některé práce odevzdávají prostřednictvím elektronické pošty
- při komunikaci se učí dodržovat vžitá pravidla (forma vhodná pro danou technologii, náležitosti apod.)

Kompetence sociální a personální

Žák
- při práci je veden ke kolegiální radě či pomoci
- učí se pracovat v týmu, rozdělit a naplánovat si práci, hlídat časový harmonogram apod.
- je přizván k hodnocení prací
- učí se hodnotit svoji práci i práci ostatních

Kompetence občanské

Žák
- je seznámen s legislativou a zákony (SW pirátství, autorský zákon, ochrana osobních údajů, ...)
- používá zabezpečení, hesla, ...
- kriticky hodnotí obsahy sdělení a informací na internetu

Kompetence pracovní

Žák
- dodržuje bezpečnostní a hygienická pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívá ICT pro hledání informací důležitých pro svůj další profesní růst

Kompetence digitální

Žák
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie, pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

V informatice budou realizována tato průřezová témata: **OSV a MDV** (viz učební osnovy předmětu).

Člověk a jeho svět:

Prvouka

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. - 2. ročník 2 hodiny týdně
3. ročník 3 hodiny týdně

Cíle jsou naplňovány prostřednictvím vlastních zkušeností žáků. Učitel řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností a přímého pozorování. Žáci mohou různé věci a jevy pozorovat, např. při řízených činnostech, na vycházkách, při pokusech, při zacházení s různými nástroji a předměty. Činnosti používané při vyučování prvouce podněcují aktivitu všech žáků. Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty vedeme žáky k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby, to je výtvarně i písemně.

V tomto období využíváme co nejvíce regionálních přírodních i společenských jevů. Charakteristické pro výuku prvouky v 1. období základního vzdělávání je její prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání témat dává možnost vytváření mnoha malých projektů, které výuku obohatí a učivo spojí se životem kolem dětí. Výuku prvouky vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy, vycházky i exkurze.

V prvouce se věnujeme:

- poznávání věcí - jejich vlastnosti a zařazení do přírodního a společenského dění
- výchovně smyslovému vnímání a způsobům pozorování určitých předmětů a jevů
- základům jazykového vyjadřování - využíváme českého jazyka (výslovnost, vyprávění, říkadla, básně, písně, pohádky ...
- ochraně přírody, kulturních památek a výsledků lidské práce
- poznávání podstaty zdraví i příčin jeho ohrožení, vzniku nemocí a úrazů a jejich předcházení
- mravní výchově (vytváření správných návyků a vztahů k lidem)
- orientaci v problematice peněz
- dopravní výchově

- poznávání a upevňování preventivního chování, účelného rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví a bezpečnosti druhých, včetně chování při mimořádných událostech
- samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, efektivní a bezkonfliktní komunikaci v méně běžných situacích
- poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, plnění povinností a společných úkolů

V prvouce budou realizována tato průřezová témata: **VDO, MKV, EV, EGS a OSV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák
- poznává podstatu zdraví i příčin nemocí
- upevňuje preventivní chování
- orientuje se ve světě informací
- propojuje časově a místně historické, zeměpisné a kulturní informace

Kompetence k řešení problémů

Žák
- upevňuje si účelné rozhodování v různých situacích ohrožení vlastního zdraví
- účelně se rozhoduje v otázkách své bezpečnosti i bezpečnosti druhých
- poznává a ovlivňuje svou jedinečnost

Kompetence komunikativní

Žák
- rozšiřuje si slovní zásobu v osvojovaných tématech
- je veden k samostatnému a sebevědomému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci
- pojmenovává pozorované skutečnosti a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech
- přirozeně vyjadřuje pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí

Kompetence sociální a personální

Žák
- pracuje ve skupině
- efektivně spolupracuje na řešení problémů
- respektuje názory druhých
- přispívá k diskusi

Kompetence občanské

Žák
- utváří si ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům

Kompetence pracovní

Žák
- utváří si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti

Vlastivěda

Obsahové, časové a organizační vymezení

4. ročník - 2 hodiny týdně
5. ročník - 2 hodiny týdně

Vzdělávací obsah je rozdělen do pěti tematických okruhů, ve vlastivědě se realizují tři okruhy:

Místo, kde žijeme - chápání organizace života v obci, ve společnosti; praktické poznávání místních, regionálních skutečností, s důrazem na dopravní výchovu; postupné rozvíjení vztahu k zemi, národní cítění, obrana republiky

Lidé kolem nás - upevnění základů vhodného chování a jednání mezi lidmi; uvědomování si významu a podstaty tolerance, pomoci, solidarity, úcty, snášenlivosti a rovného postavení mužů a žen; seznamování se se základními právy a povinnostmi i problémy ve společnosti a ve světě; směřování k výchově budoucího občana demokratického státu

Lidé a čas - orientace v dějích čase, postup událostí a utváření historie věcí a dějů; snaha o vyvolání zájmů u žáků samostatně vyhledávat, získávat a zkoumat informace z historie a současnosti

Ve vlastivědě budou realizována tato průřezová témata: **MKV, EGS, VDO.**

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák
- učí se vyznačit v jednoduchém plánu obce místo bydliště, školu, cestu na určené místo a začlenit obec (město) do příslušného kraje.
- užívá správnou terminologii a symboliku

Kompetence k řešení problémů

Žák
- rozlišuje přírodní a umělé prvky v okolní krajině
- v hodině pracuje s odbornou literaturou, encyklopediemi apod.

Kompetence komunikativní

Žák
- se učí vyjádřit různými způsoby estetické hodnoty a rozmanitost krajiny, využívá časové údaje
- při řešení různých situací, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti

Kompetence sociální a personální

Žák
- rozlišuje vztahy mezi lidmi, národy a odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností
- interpretuje či prezentuje různé texty, obrazové materiály a jiné formy záznamů
- pracuje v heterogenních pracovních skupinách

Kompetence občanské

Žák - pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události v oblastech ČR (případně ve státech Evropy)

Kompetence pracovní

Žák - uplatňuje elementární poznatky o lidské společnosti, soužití a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost

Přírodověda

Obsahové, časové a organizační vymezení

4. ročník - 1 hodina týdně

5. ročník - 2 hodiny týdně

Výuka vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět ve 2. období se realizuje v předmětu přírodověda a navazuje na výchovně a vzdělávací cíle předmětu prvouka. Přírodověda je součástí vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět, který je členěn do pěti tematických okruhů:

Místo, kde žijeme - okolní krajina (místní oblast, region) - zemský povrch, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, působení lidí na krajinu a životní prostředí.

Lidé kolem nás - základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, principy demokracie, právo a spravedlnost, kultura; základní globální problémy, problémy konzumní společnosti, globální problémy přírodního prostředí; orientace v problematice peněz a odpovědné spravování osobního rozpočtu.

Lidé a čas - orientace v čase - kalendáře, letopočet, režim dne; současnost a minulost v našem životě.

Rozmanitost přírody - Země jako planeta sluneční soustavy; rozmanitost i proměnlivost živé i neživé přírody, rostliny, houby, živočichové, znaky života, životní potřeby a podmínky; rovnováha v přírodě; vliv lidské činnosti na přírodu, ochrana přírody a životního prostředí, likvidace odpadů, živelné pohromy, ekologické katastrofy.

Člověk a jeho zdraví - lidské tělo, biologické a fyziologické funkce a potřeby člověka, vývoj jedince, základy lidské reprodukce; partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy; péče o zdraví, první pomoc, návykové látky; odpovědnost člověka za své zdraví, osobní bezpečí, krizové situace; situace hromadného ohrožení; dopravní výchova.

Žáci se učí pozorovat, objevovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti. Poznají sami sebe, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi. Žáci se učí poznávat, že Země a život na ní tvoří jediný celek, že všechny jevy a děje spolu souvisí a jsou v rovnováze a jakékoli narušení může být pro další život rozhodující. Všechny poznatky i souvislosti vycházejí z pozorování skutečných jevů, z prožitků a zkušeností žáků, z jejich života, ale i z modelových situací a pokusů. Informace získávají žáci z literatury a dalších informačních zdrojů. Zjištěné výsledky i jejich třídění žáci zaznamenávají a prezentují různými způsoby. Nezbytnou součástí výuky jsou vycházky, exkurze, besedy a nejrůznější projekty. Součástí výuky je exkurze do planetária.

V přírodovědě budou realizována tato průřezová témata: **MKV, VDO, EV, OSV a MDV.**

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák - získává informace o přírodě, učí se pozorovat přírodu, zaznamenává a hodnotí výsledky svého pozorování

Kompetence k řešení problémů

Žák - učí se řešit zadané úkoly, správně se rozhoduje v různých situacích, učí se vyhledávat informace vhodné k řešení problémů

Kompetence komunikativní

Žák - rozšiřuje si slovní zásobu v osvojovaných tématech k pojmenování pozorovaných skutečností a zachycuje je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech

- vyjadřuje své myšlenky, poznatky a dojmy, reaguje na myšlenky, názory a podněty jiných

Kompetence sociální a personální

Žák - pracuje ve skupině, učí se spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, respektuje názory a zkušenosti druhých

Kompetence občanské

Žák - učí se poznávat a chápat rozdíly mezi lidmi

- učí se tolerantnímu chování a jednání, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci, chování v situacích ohrožení vlastního zdraví i zdraví a bezpečnosti druhých

Kompetence pracovní

Žák - utváří si pracovní návyky v jednoduché samostatné i týmové činnosti

- dodržuje vymezená pravidla

Umění a kultura:

Výtvarná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. - 3. ročník 1 hodina týdně

4. - 5. ročník 2 hodiny týdně

1. období

Výtvarná výchova jako předmět je součást procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti i k umění. Výuka výtvarné výchovy vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjí tvořivost, fantazii, estetické cítění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Žáci se snaží výtvarně vyjadřovat své představy výtvarnými prostředky již od útlého věku.

V 1. - 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu žáka. Žák rád kreslí zpaměti, předlohám se vyhýbá. Jeho představy ho těší a snaží se je ztvárnit. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Žáci potom často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořili. Jejich práce jsou plné volnosti, naivnosti a psychologických záhad.

Ve všech formách výtvarného projevu - kresbě, grafice, modelování, prostorové tvorbě, v kombinovaných technikách atd. se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho cítění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem, a proto souvisí blízce s výukou prvouky a vztahem žáků k životnímu prostředí. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty ze žákova okolí, z dětského života, z prostředí obce a školy.

Při výtvarné tvorbě plné her, fantazie, spontánnosti, experimentů s technikami i materiály by nemělo v tomto období chybět ani výtvarné zpracování k určitému konkrétnímu tématu, které v některých pojetích pohledu na výtvarnou výchovu v tomto školním věku bývá poněkud zatlačováno do pozadí pro svou údajnou nevhodnost, obtížnost či přílišnou konkrétnost.

Výtvarné práce mohou být dvojího druhu: na základě vlastní představy žáka a podle skutečnosti. Kresba z představy má zpočátku ilustrativní charakter, vypráví o bezprostředních zážitcích a zkušenostech žáků a o jeho citovém světě. Kresba podle skutečnosti vyjadřuje obvykle první dojem žáka z pozorování. Žák se postupně učí výtvarně uvažovat, pozorně vnímat skutečnost a výtvarně vystihnout její podobu.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, hraček, maňásků, loutek, pohlednic, ... Besedujeme nad knihami a jejich ilustrátory. K vycházkám je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu obce, významné stavby, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravy domů a jejich okolí.

2. období

Výtvarná výchova pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z pozorování dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky.

Výtvarná výchova přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělání je výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech - tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí výtvarná výchova vizuálně obrazné prostředky nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění v obrazových médiích.

Ve 4. a 5. ročníku začíná být dětská fantazie a představivost korigována rozvíjejícím se intelektem. Žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší výtvarné práci. Jejich výpověď o vztazích k okolnímu světu je stále bezprostřední, zachovávají si citový vztah.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu výtvarná výchova směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o výtvarné umění, vede k porozumění základním pojmům ve výtvarné výchově, seznamuje se základními zákonitostmi při používání různých výtvarných technik, učí chápat umělecký proces jako způsob poznání a komunikace, učí užívat různorodé umělecké vyjadřovací prostředky pro vyjádření svého vnímání, cítění, poznávání.

Ve výtvarné výchově se realizují tato průřezová témata: **VDO, EGS,EV, MDV. MKV a OSV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák
- samostatně pozoruje a vnímá reality a řešení výtvarných problémů
- využívá poznatky v dalších výtvarných činnostech
- zaujímá a vyjadřuje svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření

Kompetence k řešení problémů

Žák
- samostatně kombinuje vizuálně obrazné elementy k dosažení obrazných vyjádření
- přemýšlí o různorodosti interpretací téhož vizuálně obrazného vyjádření
- zaujímá k obraznému vyjádření svůj postoj, využívají získaná poznání při vlastní tvorbě

Kompetence komunikativní

Žák
- zapojuje se do diskuse
- respektuje názory jiných
- pojmenovává vizuálně obrazné elementy, porovnává je
- umí ocenit vizuálně obrazná vyjádření

Kompetence sociální a personální

Žák
- umí tvořivě pracovat ve skupině
- respektuje různorodost téhož vizuálně obrazného vyjádření, možnost alternativního přístupu

Kompetence pracovní

Žák
- užívá samostatně vizuálně obrazné techniky
- dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla

Kompetence občanské
Žák - chápe a respektuje estetické požadavky na životní prostředí

Hudební výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. - 5. ročník 1 hodina týdně

1. období

Hlavními složkami hudební výchovy jsou zpěv, poslech hudby a hudební nauka. Těžištěm hudebně-výchovné práce je zpěv. Láska k hudbě se nejsnáze probouzí zpěvem, neboť je při něm žák aktivní a tvořivý. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasý. Učitel dbá individuálních zvláštností dětského hlasu, vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Dále je třeba pamatovat na to, aby rozsah a poloha písní odpovídaly rozsahu a poloze dětského hlasu. V hudební výchově je třeba střídat činnosti tak, aby děti nezpívaly po celou vyučovací hodinu.
Výběr písní má být rozmanitý, má napomáhat hlasovému výcviku. V tomto období jsou pro zpěv nejvhodnější lidové písně, dětmi oblíbené písně umělé, vhodné je využívat i písní místních nebo krajových. Současně s výcvikem pěveckých dovedností rozvíjí zpěv hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Smysl pro rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním jednoduchých doprovodných nástrojů - tyčinky, bubínek, tamburína, činely - ke zpěvu žáků. Vnímání hudby se rozvíjí v celé hudebně výchovné práci, nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Přitom jsou žáci vedeni k tomu, aby vyjadřovali a srovnávali své dojmy z poslechu hudebních skladeb.
Zpěv by se měl stát pro děti přirozenou potřebou pro vyjádření pohody a radosti, a to i v jiných předmětech než v hudební výchově. Proto výuku hudební výchovy vedeme tak, aby se stala pro žáky příjemnou a oblíbenou. K dobrému rozvíjení pěveckých dovedností žáků v tomto období velmi dobře napomáhá každodenní zpěv zařazovaný v průběhu vyučování jako doplněk učiva nebo jako příjemná relaxační chvilka.
Ve zpěvu i poslechu je nezbytné se vracet k probraným písním a skladbám. Jen tak žák může dobře zvládnout melodii a slova písně, zapamatovat si hudební skladbu. Stále zdokonalovanou reprodukcí písní a opakovaným poslechem se prohlubuje vztah žáka k hudebním dílům i intenzita jejich estetického prožitku. Při výuce hudební výchovy je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj, doporučovat jim další zájmovou činnost v oboru. Zpěvem, poslechem, znalostí hudební nauky, jednoduchým doprovodem písní na dětské hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají žáci aktivními provozovateli hudby.

2. období

Hlavní složkou je zpěv a poslech. Zpívaná píseň nejlépe rozvíjí pěvecké i hudební dovednosti a návyky žáků. Nejčastější formou tohoto období je zpěv jednohlasý i dvojhlasý. Učitel vede žáky k tomu, aby zpívali čistě, lehce a bez křiku. Rozsah a poloha musí odpovídat rozsahu a poloze dětského hlasu. Je důležité, aby v hodinách docházelo ke střídání činností, aby děti nezpívaly po celou vyučovací dobu. Současně s výcvikem pěveckých dovedností se rozvíjí zpěv, hudební sluch žáků, jejich smysl pro čistou intonaci a rytmus. Rytmus snadno a dobře rozvíjíme častým zařazováním doprovodných nástrojů ke zpěvu. Vnímání hudby se rozvíjí nejvýrazněji při poslechu hudby. Poslechem se učí žáci hudbu citově prožívat a soustředit se. Zpěv by se měl stát součástí i v jiných předmětech než v hudební výchově.
Ve zpěvu i poslechu je nezbytné vracet se k probraným písním a skladbám. Je třeba věnovat pozornost hudebně nadaným žákům, dbát o jejich další rozvoj. Zpěvem, poslechem, doprovodem písní na hudební nástroje a pohybovým projevem se stávají žáci aktivními pozorovateli hudby.
V hudební výchově jsou realizována tato průřezová témata: **EGS, MKV, MDV a EV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žák - zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlasu

Kompetence k řešení problémů
Žák - rozlišuje jednotlivé kvality tónů
- rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje
- odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

Kompetence komunikativní
Žák - rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem
- reaguje pohybem na znějící hudbu
- vyjadřuje pohybem metrum, tempo, dynamiku, směr melodie

Kompetence sociální a personální
Žák - kriticky usuzuje a posuzuje žánry a styly hudby

Kompetence občanská
Žák - vytváří kritéria hodnocení činností nebo jejich výsledků

Kompetence pracovní
Žák - využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- vyjadřuje tanečním pohybem hudební náladu

Člověk a zdraví:

Tělesná výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. – 5. ročník 2 hodiny týdně

1. období

Veškeré tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha, schopnost respektovat pokyny, umět se podřídit, …).

Tělesná výchova pěstuje u žáků kladný vztah ke sportu a pohybu vůbec, aby se sport stal součástí jejich zdravého životního stylu. Systém jednoduchých pohybových a sportovních aktivit vede ke zvyšování tělesné zdatnosti a k správnému držení těla žáků. Vštěpováním pohybových návyků a vyvoláním u žáků radostného pocitu z pohybu se podílíme na zvyšování jejich psychické odolnosti vůči negativním vlivům svého okolí a na posilování jejich charakterových vlastností.

Osvojením základů herních technik a taktických postupů, zvyšujeme u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také podporujeme jejich prostorovou orientaci, schopnost správného a rychlého rozhodování i schopnost pohotově reagovat.

Neustále opakujeme a věnujeme patřičnou pozornost bezpečnosti při výuce tělesné výchově, upozorňujeme na možnosti úrazů, snažíme se vštípit pocit zodpovědnosti za své chování a svoji bezpečnost, pocit sounáležitosti a ohleduplnosti ke svým spolužákům.

Tělesná výchova je předmět, kde je nutný diferencovaný přístup k žákům podle jejich momentální tělesné zdatnosti. Zde musíme citlivě hodnotit každého žáka vzhledem k jeho individuálním možnostem a předpokladům pro zvládnutí různých pohybových aktivit.

V hodinách se nezaměříme jen na rozvoj a zdokonalování pohybových schopností, ale také vštěpujeme důležité hygienické zásady s tím spojené. Pohybové činnosti by měly prolínat a doplňovat i další oblasti výchovy, měly by se objevovat i v dalších předmětech jako např. vhodné rozcvičky, pohybové hry, taneční prvky.

2. období

V hodinách tělesné výchovy probíhá výuka zpravidla koedukovaně. Veškeré činnosti navazují na výuku v předcházejícím 1. období. Ve 2. období se ve výuce zaměřujeme na rozvoj nových pohybových schopností a dovedností. Protože dochází k různému tělesnému rozvoji žáků, měl by se respektovat a dodržovat individuální přístup. Takové žáky je vhodné pozitivně motivovat, aby žák dosáhl požadované činnosti ve vlastním tempu. Do výuky zařazujeme hry, které vedou k rozvoji spolupráce, taktiky, přizpůsobení se kolektivu. V hodinách tělesné výchovy se snažíme pěstovat v žácích kladný vztah k pohybové a sportovní aktivitě vůbec. Motivací je i účast na školních i mimoškolních sportovních soutěžích.

Vzdělávací obsah je rozdělen na 3 tematické okruhy:

- činnosti ovlivňující zdraví – význam pohybu pro zdraví, příprava organismu, zdravotně zaměřené činnosti, rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu, hygiena při tělesné výchově, bezpečnost při pohybových činnostech
- činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – pohybové hry, základy gymnastiky, rytmické a kondiční formy cvičení pro děti, průpravné úpoly, základy atletiky, základy sportovních her, turistika a pobyt v přírodě, plavání, lyžování a bruslení a další pohybové činnosti
- činnosti podporující pohybové učení – komunikace v TV, organizace při TV, zásady jednání a chování, pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností, měření a posuzování pohybových dovedností, zdroje informací o pohybových činnostech

Žáci s přihlédnutím k určité sportovní aktivitě cvičí v tělocvičně, na hřišti, na stadionu, ve volné přírodě nebo v plaveckém bazénu. V úvodu hodiny všichni absolvují nástup, rozcvičku a dále se věnují v hlavní části hodiny danému typu sportování. Ke konci dochází k závěrečnému zklidnění – relaxaci. Žáci cvičí ve vhodném sportovním oblečení a obuvi. Učitel v hodinách využívá různé metody a formy práce. Spolu s dětmi používá veškeré dostupné náčiní a nářadí.

Ve třetím a čtvrtém ročníku žáci absolvují plavecký kurz v rozsahu 40 hodin. Tento kurz je realizován Plaveckou školou Klatovy a řídí se učebním plánem plavecké školy.

V tělesné výchově jsou realizována tato průřezová témata: **MKV, EV, VDO, EGS, OSV a MDV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

Žák
- osvojuje si základní tělocvičné názvosloví
- cvičí podle jednoduchého nákresu nebo popisu cvičení
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími
- orientuje se v informačních zdrojích o aktivitách a sportovních akcích

Kompetence k řešení problémů

Žák
- uplatňuje zásady bezpečného chování ve sportovním prostředí
- adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- řeší problémy v souvislosti s nesportovním chováním
- řeší problémy s nevhodným sportovním prostředím a nevhodným sportovním náčiním a nářadím

Kompetence komunikativní

Žák
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích

- reaguje na základní povely a pokyny a sám je i vydává
- organizuje jednoduché pohybové soutěže, činnosti a jejich varianty

Kompetence sociální a personální

Žák
- jedná v duchu fair - play - dodržuje pravidla, označí přestupky
- respektuje opačné pohlaví, zvládá pohybové činnosti ve skupině

Kompetence občanská

Žák
- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu
- projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení své zdatnosti
- spojuje svou pohybovou činnost se zdravím
- zařazuje si do vlastního pohybového režimu korektivní cvičení, hodnotí cvičení

Kompetence pracovní

Žák
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v běžném životě
- umí užívat jednotlivé tělocvičné nářadí a náčiní

Zájmová tělesná výchova - nepovinný předmět

Obsahové, časové a organizační vymezení

3. - 5. ročník 2 hodiny týdně

Předmět podporuje rozvoj pohybových schopností, základních dovedností a radosti z pohybu. Navazuje na povinnou tělesnou výchovu a rozšiřuje nabídku pohybových aktivit.

Cíle a obsah:

- pohybové a míčové hry (např.: vybíjená, přehazovaná, basketbal, fotbal, florbal), štafety a soutěže,
- gymnastická a atletická cvičení,
- netradiční sportovní hry (např.: ringo, softbal),
- pobyt venku, turistika, sezónní sporty.

Žáci jsou hodnoceni především podle aktivity, snahy a dodržování pravidel bezpečnosti. Hodnocení se uvádí na vysvědčení v části „Nepovinné předměty".

Člověk a svět práce:

Pracovní výchova

Obsahové, časové a organizační vymezení

1. - 5. ročník 1 hodina týdně

1. období

Pracovní výchova v 1. období je vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky, učí se spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Učí se základům technologické kázně, bezpečnosti práce, organizaci práce a prostředí.

Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování v ostatních předmětech. Poznatky se učí prakticky využívat. Obohacuje se řeč žáků a začínají se vytvářet základy technického myšlení. V průběhu pracovní výchovy v 1. - 3. ročníku jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí.

Při práci s drobným materiálem učíme žáky stříhat, ohýbat, spojovat, výtvarně ztvárňovat - dávat výrobkům pěkný vzhled. To podporuje dětskou představivost a obrazotvornost.

Při práci s papírem učíme žáky poznávat vlastnosti a druhy papíru, naučíme je správně držet nůžky, stříhat celou délkou ostří nůžek i částí ostří. Naučíme je poznávat, z čeho jsou a jaké mají vlastnosti a jak se s nimi bezpečně zachází.

Při modelování žáci poznávají vlastnosti modelovací hmoty, vytvářejí z ní jednoduché předměty, zvířata i postavy a to většinou podle vlastních představ. Modelování lze vhodně využívat při skupinové práci na určité téma, často ve spojení s ostatními vyučovacími předměty. Žáci se pak musí mezi sebou dohodnout na společném řešení a práci si mezi sebou rozdělit. Uplatňuje se zde spolupráce s komunikace.

Nezanedbatelný je přínos vyučovacího předmětu pro uplatňování výchovy žáků ke zdraví a jejich bezpečnosti. Charakter předmětu umožňuje nenásilné zařazování výchovy k ochraně přírody a vytvoření základů pro ekologické cítění žáků.

Při pracovní výchově se žáci učí:

- organizaci pracovního prostředí a vlastní činnosti - rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
- pracovní kázni - být pozorný a opatrný, vědět co dělat, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní, při jeho správném výběru
- uvědomovat si význam vlastní činnosti, umět o své činnosti povědět druhým.

Dbáme na to, aby byly praktické činnosti spojovány s rozvojem poznání a řeči.

Vyučovací předmět by měl být v průběhu celého vzdělávacího 1. období volně mezipředmětově využíván. Žáci si při něm mohou připravit všechny drobné pomůcky, které potřebují k výuce dalších vyučovacích předmětů.

V tematických celcích převládá široké spektrum praktických činností, kterými se mohou žáci v průběhu vyučování zabývat.

Při realizaci pracovní výchovy v jednotlivých ročnících je třeba uvažovat o míře integrace pracovní výchovy s obsahem dalších vyučovacích předmětů.
Pracovní výchova je v 1. období základního vzdělávání základem všech tematických celků. V jejich průběhu jsou uváděny jen základní informace o materiálech, pomůckách a nářadí a to jako nezbytné poznatky s ohledem na jejich použití. Žák také u každé práce dostává poučení o bezpečnosti při zacházení s nářadím a ochraně zdraví při určité pracovní činnosti.

2. období

Jednotlivé tematické okruhy jsou určeny pro všechny žáky. Práci mohou vykonávat individuálně, ve dvojicích nebo skupinách při dodržování bezpečnosti. Výuka podporuje rozmanitost a odlišnosti směřuje k rozvoji individuálních schopností žáků a pozitivního vztahu k práci.
Při práci s papírem a kartonem vedeme žáky k poznávání vlastností papíru a kartonu. Naučíme je správně s nimi manipulovat a dodržovat bezpečnost. Při práci s drobným materiálem vytváříme návyky organizace a plánování práce. Učíme je rozlišovat přírodní a technické materiály. Při práci s modelovací hmotou poznávají a porovnávají různé druhy materiálů a jejich vlastnosti. Při realizaci pěstitelských prací pečují o nenáročné rostliny, vedou pěstitelské pokusy a pozorování. Získávají základní orientaci ve vybavení kuchyně, přípravě jednoduchých pokrmů a výběru potravin.
Pracovní výchova 1. stupni rozdělena do čtyř tematických okruhů:

1. Práce s drobným materiálem:
   - vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
   - funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
   - jednoduché pracovní postupy a organizace práce
   - lidové zvyky, tradice a řemesla

2. Konstrukční činnosti:
   - práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
   - sestavování modelů
   - práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3. Pěstitelské práce:
   - základní podmínky pro pěstování rostlin
   - péče o nenáročné rostliny
   - pěstování rostlin ze semen
   - pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

4. Příprava pokrmů:
   - pravidla správného stolování
   - příprava tabule pro jednoduché stolování

Při pracovní výchově se žáci učí:
   - organizaci pracovního prostředí a vlastní činnosti - rozdávat, uspořádat své pracovní místo, sbírat, ukládat, udržovat své náčiní i místo v pořádku
   - pracovní kázni - být pozorný a opatrný, aby byla určitá pracovní činnost dostatečně bezpečná pro žáka samotného i pro spolužáky, dodržovat též hygienická pravidla, dbát na správné držení těla při činnostech a správné uchopení pracovního náčiní při jeho správném výběru
   - uvědomovat si význam vlastní činnosti, umět o své činnosti povědět druhým

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.
V pracovní výchově jsou realizována tato průřezová témata: **MKV, EV, VDO, EGS, OSV a MDV** (viz učební osnovy předmětu).

Rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení
Žák - osvojuje si základní pracovní dovednosti a návyky z různých pracovních oblastí
- používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci i v běžném životě

Kompetence k řešení problémů
Žák - promýšlí pracovní postupy při plnění zadaných úkolů

Kompetence komunikativní
Žák - rozšiřuje si slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí a pomůcek
- popisuje postup práce

Kompetence sociální a personální
Žák - pracuje ve skupině
- vytváří společné práce, při kterých se učí spolupracovat a respektovat nápady druhých
- společně se snaží o dosažení kvalitního výsledku

Kompetence občanské
Žák - vytváří si pozitivní vztah k práci odpovídají za kvalitu svých i společných výsledků práce

Kompetence pracovní
Žák - správně a zodpovědně zachází s pracovními pomůckami